

Helsingissä 14.10.2011

Kerhokeskus – koulutyön tuki ry:n lausunto

Koulutus ja tutkimus 2011-2016 -kehittämissuunnitelmasta

Väestön koulutustaso ja osaaminen

Kerhokeskus pitää hyvänä, että kehittämissuunnitelman tavoitteisiin on sisällytetty koulutuksen ja työelämän yhteyksien vahvistaminen ja aktiivinen kansalaisuus. Valitettavaa on kuitenkin, että työelämäyhteistyön sisältö on tulkittu suunnitelmassa perusopetuksen ja lukio-opetuksen osalta kapea-alaisesti työelämä- ja yrittäjyyskoulutukseksi.

Kerhokeskus on kamppailut kymmeniä vuosi opettajien asenteiden parantamiseksi yrittäjyyskasvatusta kohtaan. Avainasemaan on noussut yrittäjyyskasvatuksen käsitteen määrittely, kuten opetusministeriö sen tekee Yrittäjyyskasvatuksen suuntaviivat -julkaisussaan: **Yrittäjyyskasvatus perusopetuksessa on yrittäjämäisen toimintakulttuurin ja yrittäjämäistä toimintatapaa tukevien opetusmenetelmien ja oppimisympäristöjen luomista ja hyödyntämistä.** Asia tulisikin nähdä laajempaan kuin pelkkänä yrittäjyyskoulutuksena, eikä asiaan orientoitumista helpota aiheen uudelleennimeäminen. On sinällään kannatettavaa, että aihe otetaan systemaattisesti opetussuunnitelmien perusteisiin, mutta etenkin perusopetuksen osalta olennaisempaa on yrittäjämäisten asenteiden ja toimintatavan kasvattaminen lapsille kuin yrittäjätietous.

Samoin sinällään kannatettavan tavoitteen aktiivinen kansalaisuus tulkinta demokratiakasvatukseksi edustaa kapea-alaista ajattelua. On hyvä, että oppilaskunnat vakiinnutetaan lainsäädännöllä myös peruskouluun, mutta sinällään **vain koulun toimintakulttuurin muutos, jossa oppijan aktiivinen rooli oppimisprosessissa hyväksytään muunakin kuin passiivisen tiedon vastaanottajana, antaa nuorille osallisuuden mahdollisuuksia.** Askel oikeaan suuntaan olisi käsitteen tasolla puhuminen osallisuuskasvatuksesta tai osallisuuden tuesta 90-lukulaisen demokratiakasvatuksen sijaan.

Myös kirjaus siitä, että kansalaisjärjestöille luodaan avoimemmat mahdollisuuden esitellä toimintaansa kouluissa, on oikean suuntainen. Pelkkä esittely ei kuitenkaan riittäne, vaan **kansalaisjärjestöjen aktiivista roolia koulussa tapahtuvan oppimisen tukijoina ja voimavarana, pitäisi systemaattisesti avata.** Niiden toiminta voisi olla koululle myös merkittävä lisäresurssi, erityisesti rakennettaessa sähköisiä oppimisympäristöjä ja -materiaaleja.

Varhaiskasvatus

Kerhokeskus kannattaa varhaiskasvatuksen hallinnon siirtoa opetus- ja kulttuuriministeriöön.

Perusopetus

On hyvä, että hallitus pyrkii jatkamaan ryhmäkokojen pienentämistä, jakaa avustuksia tavoitteen saavuttamiseksi sekä selvittää tarpeen määrittellä ryhmäkoko lainsäädännöllä. Opetusryhmien muodostamisella on keskeinen merkitys opetukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisessa ja oppilaan hyvinvoinnin parantamisessa.

Perusopetuksen opetussuunnitelman **uudistamisessa tulisi huomioida erityisesti oppiaineiden raja-aitoja ylittäviä opetusratkaisuja**. Esimerkiksi kehittämissuunnitelmassa mainitut yhteiskunnallinen kasvatus ja ympäristökasvatus ovat useilta osiltaan tavoitteiltaan sekä myös sisällöiltään ja menetelmiltään yhdistettävissä. Opetussuunnitelmauudistuksessa pitäisi olla riittävää rohkeutta linjata menestystekijöitä, joilla suomalaiset nuoret menestyvät jatkossakin myös kansallisesti.

Kerhokeskus lausui jo vuonna 2009, että **koulun kerhotoiminta on sisällytettävä perusopetuksen laatukriteereihin**. Nyt se lausuu tyytyväisyytensä tämän tavoitteen toteutumisen johdosta ainakin kehittämissuunnitelman tavoitteiden osalta. Kerhotoiminta tulisi kuitenkin nähdä tavoitteiltaan olennaisempana ja tärkeämpänä osana koulujen toimintaa kuin pelkkänä harrastusmahdollisuuksien tarjoajana koulupäivän yhteydessä, kuten kehittämissuunnitelmassa todetaan. Monissa Euroopan maissa ja Yhdysvalloissa on tunnustettu koulun kerhotoiminnan merkitys monien laaja-alaisten taitojen kehittäjänä erityisesti siksi, että se tarjoaa opettajille luontevan mahdollisuuden ainerajojen ylittämiseen, opetusmenetelmien kehittämiseen ja oppilaille aivan erityyppisen mahdollisuuden osallistua oppimisprosessi rakentamiseen kuin nykyisessä formaalissa kouluopetuksessa. Kerhotoiminnassa ovat todelliset mahdollisuuden oppimis- ja kouluinnovaatioihin. Kerhotoiminta tulisi nähdä myös yhtenä keskeisimmistä tavoista kehittää oppilaiden emotionaalisia ja sosiaalisia taitoja, joka täysin oikeutetusti on yksi kehittämissuunnitelman tavoitteita.

Kerhokeskus esittää huolestuneisuutensa siitä, että suomalainen peruskoulu on huomattavasti jäljessä muita OECD-maita tieto- ja viestintätekniikan opetuskäytössä. Asiaan pitäisi systemaattisesti puuttua. Kehittämissuunnitelmaan tulisi selkeästi linjata tapa, jolla tieto- ja viestintätekniikka näkyvät seuraavien perusopetuksen perusteissa. Lähtökohdaksi pitää ottaa, että kouluilla on käytössä nopeat tietoliikenneyhteydet ja että sähköisten oppimateriaalien kehittämistä ja käyttöönottoa kouluissa suositaan valtiovallan toimesta. Oppimateriaalien laadinnassa tulisi hyödyntää myös kolmannen sektorin toimijat, joiden panostukset voisivat olla sisällöllisesti ja taloudellisesti merkittävät.

Kerhokeskus – koulutyön tuki ry

Minna Riikka Järvinen
Toiminnanjohtaja